పిల్లల స్వంత ఖర్చు

జానకీరాణి

అప్పట్లో నేను స్కూలుఫైనల్ చదువుతుండేదాన్ని. మా తమ్ముడు ఫోర్తుఫారం చదువుతుండేవాడు. మాకు స్నేహితులు ఎక్కువ, పరిచయాలు ఎక్కువ. నిముషానికోమాటు ఏదో ఒక ఖర్చు వస్తుండేది.

"అమ్మా, మా స్నేహితురాలి పెళ్లి. అంతా కలిసి ఒక బహుమతి ఇస్తున్నాము. అర్థరూపాయి కావాలే" అని అడిగాను ఒకనాడు ప్రొద్దున్నే మా అమ్మని. "అల్లాగేలే" అంది మా అమ్మ.

"మా మాస్టరుగారు వ్రార్థించి వెళ్లిపోతున్నారు. టీపార్టీ చెయ్యాలి. నాకో అర్థరూపాయి కావాలే అమ్మా" అన్నాడు వెంటనే మా తమ్ముడు.

ప్రొద్దున్నే లేస్తూనే రూపాయి ఐపోయింది. మధ్యాహ్నం స్కూల్లో మా విందుప్రసక్తి వచ్చింది. ఘోరం చాలావరకు నామీదే పడింది. టీపార్టీ ఘనంగా చేయాలనీ, ఫొటో పెద్దది తీయించుకోవాలనీ అనుకున్నాం. అంతా కలిపి మనిషికి 3 రూపాయలవుతుందని అంచనా వేశాం. సాయంకాలం ఇంటికి వస్తూనే ఈ విషయం నాన్నగారికి వన్నచిన్నలుగా చెప్పి, మూడు రూపాయలు తీసుకున్నాను. మా వాడు మాత్రం ఏం తక్కువ తిన్నాడు? వాడికి, స్నేహితులతో సినిమాకి పోవడానికి రూపాయి కావలసి వచ్చింది.

ఈరకంగా ఒక్కరోజులో ఐదు రూపాయలు ఎగరగొట్టేశాం సుపుత్రీ పుత్రకులం కలిసి. ఎంత గారాబమైతే మట్టుకు అమ్మ, నాన్నలకైనా అనిపించదూ ఖర్చు ఎక్కువైపోతోందని?

మర్నాడు ప్రొద్దున్నే కాఫీల దగ్గరే వచ్చింది ఈ ప్రస్తావన.

"అమ్మాయి, నీ ఖర్చేమిటే ఇల్లా పెరిగిపోతోంది?" అన్నారు నాన్నగారు. మా తమ్ముడికి సంతోషం నా ప్రసక్తి ఏమన్నా వస్తే. వెంటనే అందుకున్నాడు.

"ఔను నాన్నగారూ, మరీ దుబారా మనిషి అక్కయ్య. టీపార్టీలు, ఫోటోలు వీడదికి ఒకటీ రెండూ కాదు. అరడజను! పైగా నాన్నగారూ, తగుదునమ్మా అంటూ అన్నీ నెత్తినేసుకుని వల్లమాలిన ఖర్చులు చేసి, నష్టమొస్తే చేతి నుంచి పెట్టుకుంటుంది. మరి!

"నేను నర్లే, కోపంగా చాలించవోయి, ఆడపిల్ల అన్నతర్వాత ఆమాత్రం ఖర్చులుండవు కాబోలు. తమరిసంగతి నాన్నగారికి తెలియదనా? నాన్నగారూ, నా ఖర్చులన్నీ కలిపి వీడి సినిమాఖర్చంత వుండదండీ. వారానికి రెండేసి సినిమాలు చూడందే నిలవలేడు. నన్నంటాడు గానీ, వాడి జేబురుమాళ్లు, పైలగు ఖర్చెంతో అడగండి. అవన్నీ కలిపితే నా ఖర్చుకి రెట్టింపౌతుంది. నిజమో కాదో అమ్మనడగండి" అన్నాను నేను.

మా అమ్మ అంతా నవ్వుతూ వింటోంది. "ఊరుకోండర్రా, ఇద్దరూ ఇద్దరే. వీళ్ళకి దర్జాలు ఎక్కువ. జమీందారీలక్షణాలు గానీ, మామూలు లక్షణాలు కావీళ్ళవి" అన్నది అమ్మ కాఫీ కలుపుతూ. నాన్నగారు చాలా దీర్ఘమైన ఆలోచనలు చేశారు. అమ్మ ఇచ్చిన కాఫీగ్లాసు అల్లా ప్రక్కన పెట్టి కాస్సేపు నిశ్చలంగా చూశారు. అమ్మవంక తిరిగి,

"ఇల్లా ఐతే చాలా కష్టం. వీళ్ళ జీతాలు, పుస్తకాలని మించి ఐపోతోంది ఈ ఖర్చు. తగ్గించే ఉపాయం చూడాలి" అన్నారు.

"ఏంతగ్గిస్తారు లెద్దురూ. ఉన్నవాళ్ళిద్దరూ. నలుగురేసి, ఆరుగురేసి పిల్లలున్నవాళ్లకి ఎల్లానూ తప్పదు తగ్గించుకోవడం. ఏదో జరగనివ్వండి. దానిసంగతంటారా, ఆడపిల్ల. కాస్తో కూస్తో ఖర్చుండబోదు. వాడేమో మగబిడ్డ! నలుగురిలో చిన్నతనం వాడికి, కానీకి అర్ధణాకి మనం వెనుదీస్తే" అన్నది అమ్మ.

కాని నాన్నగారు ఆమోదించలేదు. కాస్సేపాగి, "ఏమర్రా పిల్లలూ, ఒకపని చేద్దాం. పోనీ"

అన్నారు. మేమిద్దరం బిక్కమొహాలేసుకుని ఏమిటన్నట్లు చూశాం. మమ్మల్ని గురించి మా ఖర్చుని గురించి ఇంత మీమాంస వచ్చిందందుకే చస్తున్నాము మేమిద్దరం.

"మీకు నెలకి చెరోపది రూపాయలు ఇస్తాను. మీ ఖర్చులన్నీ పెట్టుకోండి. మిగిలితే మా కివ్వక్కర్లేదు. దాచుకోండి, ఆ పదిరూపాయల్లో సరిపెట్టుకోవాలన్నమాట. అమ్మని, నన్ను చీటికి మాటికి రూపాయలకోసం అడగక్కర్లేదు మీరు. ఏమంటారు?" అన్నారు.

మాకిది కొత్తగా ఉంది. నిజమే, ఇదే హాయి అనిపించింది నాకు. అదో దర్జా చేతిలో డబ్బుంటే. అన్నిటికీ అమ్మకి అర్జీ పెట్టుకోనక్కర్లేదు. ఎల్లాగూ నేను పొదుపుగా వుంటాను కాబట్టి, కాస్తో కూస్తో మిగిల్చి ఏదైనా కొనుక్కోవచ్చు అనుకున్నాను. మా తమ్ముడు కూడా ఏవో అంచనాలు ఆక్షణంలోనే వేసేసుకున్నాడు కాబోలు. ఇద్దరం ఒకసారే తలూపాం. ఇద్దరికీ చెరో పదీ చేతుల్లో పడ్డాయి.

అవేళ ఏదో చందా కట్టాల్సి వచ్చింది. దర్జాగా కట్టేశాను అమ్మతో చెప్పకుండానే. పూలు కొనుక్కున్నాను. దోవనే పోతూ గాజులు కొన్నాను. ఒక వారం గడిచింది.

నాకో క్రొత్త సంగతి తెలియవచ్చింది. ఏమిటంటే ఇదివరకంత విచ్చలవిడిగా ఖర్చుపెట్టటం లేదు నేను. కానీ కానీకి ఆలోచన చేయటం మొదలుపెట్టాను. తమ్ముడి కంటే ముందు ఖర్చు ఐపోతుందని ఒక బెంగ, నెలాఖరుకి చేతిలో డబ్బుండదేమో అని మరో బెంగ. దీనితో పెట్టెలో రూపాయిలు కదలడం మానేశాయి. ఇదివరకు పూలు చాలా కొనేదాన్ని. ఇప్పుడు తగ్గించేశాను. ఇదివరకు చీటికి మాటికి బండి ఎక్కేదాన్ని. "కాస్త దూరమేగా!" అని నడవడం మొదలెట్టాను. మా వాడిసంగతి కూడా నాకు కాస్త తెలియడం మొదలెట్టింది. వాడి సినిమా ప్రోగ్రాంలు తగ్గినట్లు కనబడ్డాయి.

"అమ్మాయి, నీ దగ్గరో బేడ వుంటే ఇవ్వవే, నాదగ్గర 5 రూపాయల నోటుంది" అన్నది ఒకనాడు మా అమ్మ. "ఎందుకు?" అన్నాను లేవడానికి బద్ధకిస్తూ. "తోటకూర దాని కివ్వాలి......మళ్ళీ ఇస్తాలేవే, బెంగెట్టుకోకు" అన్నది మాఅమ్మ. సరే, ఇచ్చాను.

మధ్యాహ్నం గాజులొచ్చాయి. నాకు ఆ సాయంకాలానికి చీరకి సరిపోయేలాగా ముదురాకుపచ్చ గాజులు కావాలని జ్ఞాపక మొచ్చి, కేకేశాను. ఒక అర్థ రూపాయికి నేను కొన్నాను. ఈలోగా మా అమ్మ వాకిట్లోకి వచ్చింది. "ఆ ఎర్రగాజులు చూపించు అబ్బాయి" అని పురమాయించింది. అవో అర్థ రూపాయి అయ్యాయి.

"ఇది కూడా ఇచ్చేయవే. తర్వాత ఇస్తాను అలమారు తెరవనిప్పుడు" అన్నది మా అమ్మ. నాకు కాస్త కష్టంగానే అనిపించింది ఇది. ఐనా ఇచ్చేశాను. మరో నాలుగురోజుల్లో ఈవిధమైనకష్టాలు ఎక్కువరావడం మొదలెట్టాయి.

మా వాడు సాయంకాలం బజారు వెడుతున్నాడు. అమ్మ వంటింట్లోంచి కేకేసింది.

"ఒరేయి, పావుపౌను కాఫీపొడి కావాలిరోయి"అని. వాడు చెప్పులు విడిచి వంటింట్లోకి వచ్చాడు.

"డబ్బియ్యి" అన్నాడు. మా అమ్మ బియ్యం బాగుచేసుకుంటోంది. "నేనిప్పుడు లేవలేను గానీ, తెచ్చిపెట్టు బాబూ, నీదగ్గరున్నదానితో" అన్నది. మావాడు నావంక బిక్కమొఖమేసిచూసి, సరేనని మూలిగి వెళ్లాడు. ఇదీ వరస రోజూ.

నాన్నగారు రిక్షావాడికో పావలా ఇవ్వాల్సి వచ్చింది. జేబులు, అలమారలు, బొట్టుపెట్టెలు అన్నీ వెతికినా అణా ముక్కానీ మించి చిల్లర దొరకలేదు. 5 రూపాయలు మారాలి. ఎవడిస్తాడు మిట్టమధ్యాహ్నంవేళ చిల్లర?

"అమ్మాయి, పావలా!" ఇదే విధంగా సాగాయి రోజులు.

విచిత్రవ్యక్తి

మూలం: మార్క్ ట్వేన్

అనువాదం: నండూరి రామమోహనరావు

వెల రూ. 1-8-0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకం

ఆంధ్ర గ్రంథమాల, మద్రాసు-1.

★ పిల్లల స్వంత ఖర్చు ★

నాకు, మా తమ్ముడికి ఖర్చులంటూవుండేవి మాయమయ్యాయి. మాలో పిసినారితనం ఎక్కువౌతున్నకొద్దీ, ఇంటిక్రింద చీటికి మాటికి చిల్లరలివ్వడం ఎక్కువైంది. ప్రత్యేకంమాదగ్గర్నుంచి తీసుకోవాలని లేకపోయినా, అమ్మకి, నాన్నగారికి అల్లా వచ్చేవి అవసరాలు. పాపం! మళ్లీ ఇచ్చేద్దామనేవున్నా కుదిరేదికాదు. మేము అప్పలాళ్లకు మల్లే దబాయించలేము కదా! సరే. వాళ్లైనా తీర్చాల్సిన బాకీలలిస్టులో మా పేర్లు వేసుకోరుకదా!

ఇల్లా మా క్రింద ఏర్పడింది కాస్తా కుటుంబంఖర్చుక్రింద తయారైంది. ఈ సంగతి మేమిద్దరం ఒకేసారి గ్రహించాము.

ఒక శుభోదయాన, మా నాన్నగారికి చెప్పాం కూడబలుక్కుని.

"నాన్నగారూ, ఇంకనుంచి మాకు డబ్బు వద్దులెండి. మే మడిగినప్పుడివ్వండి కావలసిన డబ్బు" అన్నాను నేను.

"ఏం? పదిరూపాయలు చాలడం లేదా?" అన్నారు నాన్నగారు.

"అసలు ఎక్కువౌతాయి నాన్నగారూ. మే మడిగేవాటిలో అవసరమనుకున్నవే ఇవ్వండి నాన్నగారూ మీరు" అన్నాడు మా తమ్ముడు.

"ఐనా, మాకు వేరే దేనికండీ, వీలునిబట్టి ఎంతైతే అంతే ఖర్చుపెట్టుకుంటాము" అన్నాను నేను.

అమ్మ, నాన్నగారు ఏమనుకున్నారో గాని ఎందుకు వీళ్లిలా అంటున్నారా అని ఆలోచించినట్లు లేదు. కాబట్టే బ్రతికిపోయాం. లేకపోతే మేమిద్దరం కాబూలీవాళ్లల్లే కనుపించేవాళ్ళం వాళ్ళకి.

ఆనాటినుంచి, ఈనాటివరకు నాకు, మా తమ్ముడికి డబ్బు అంటే నవ్వొస్తుంది. ఈమధ్యనే మా అమ్మకి చెప్పాను ఈ తమాషా అంతా. ★

తుది వీడుకోలు

(5 వ పేజీ తరువాయి)

అంతలో మూడవయామం కూడా గడిచిపోయే సమయం ఆసన్నమయింది. అనిరుద్ధాది అర్హతులంతా ఆచార్యదేవుని కనతిదూరంలో నిలబడి నిశ్చలంగా ఆ దివ్యస్మిత జ్యోతివైపే తిలకిస్తున్నారు. సమీపంలో సన్నని వెలుగుతో ప్రవహించే హిరణ్యవతీనది కూడా ప్రవహించడం విరమించి అక్కడే నిలబడి అలాగే స్తంభించిపోయింది. ప్రపంచం అంతా ఒకే మహాప్రశాంత స్వరూపం ధరించింది.

3

"ఆనందా!" అని అంతలో ఇంకొక పిలుపు వినబడింది. ఆ పిలుపు వినబడగానే ఆనందుని శరీరంఅంతా ఒక శిరీష పుష్పంలా వికసించింది. నెమ్మదిగా అడుగులు వేసుకుంటూ ఆచార్యుని శయ్య సమీపించాడు. అనిరుద్ధాది శిష్యులంతా చుట్టూ నిలచుండి ఇక ఏ క్షణంలో మహాపరినిర్వాణం జరగగలదో అని ఎంతో ఆత్రంగా నిరీక్షిస్తున్నారు. ఆకాశంలో తారకలన్నీ ఆ విషయమే గుసగుసలాడుకొంటున్నట్టుగా మెరుస్తున్నాయి.

ఆనందుని దృష్టి తిరిగీ ఇంకొకమారు తారకలవైపు తిరిగింది. అతని కిక మహాపరినిర్వాణసమయ మాసన్నమైనదని స్ఫురించింది. ఆనందుని హృదయంలో స్తంభించిన ధైర్యసాగరం ఒక్కమారుగా విజృంభించి అల్లకల్లోలమై పొంగింది!

అతడిక నిలబడలేక తథాగతదేవుని పాదాలపై వాలిపోయాడు! పసిపాపలా విలపించాడు! అతనికి తిరిగీ ఇంకొక ఆర్ద్రాహ్వానం వినిపించింది!

ఆనందుడు ధైర్యం చిక్కబట్టుకొని నిశ్చల దృష్టితో బుద్ధదేవుని చరమోపదేశం వినవలెననే కుతూహలంతో అలాగే నిరీక్షిస్తూ నిలబడ్డాడు.

"ఆనందా! జన్మించినవారికి మరణం అనులంఘనీయమని నీకనేక మారు లుపదేశించాను. ఇప్పుడదే జరుగనున్నది. దీనికై విచారింప నేల! నీ వంటి శ్రద్ధాళువులకు నిర్వాణం కరతలామలకం!"

ఆ ఉపదేశంతో ఆనందుని హృదయం తిరిగి స్థిరపడింది.

అటుపిమ్మట గౌతమబుద్ధుడక్కడ సమావిష్టులయిన భిక్షువులను, కుశీనర జానపదులను, హిరణ్యవతీనదిని సమస్తప్రాణిలోకాన్ని ఎంతో ఆప్యాయంగా చూచాడు. అతని విశాలవిలోచనాలు చుట్టూ నిలిచిన ప్రతి ప్రాణినీ, ప్రతిపదార్థాన్నీ పలకరించి తుది వీడ్కోలర్పిస్తున్నట్టుగా స్ఫురించాయి.

గౌతముడొకమారానందునివైపు చూచి అత్యంతప్రశాంతస్వరంతో నెమ్మదిగా ఇలా ఉపదేశించాడు:

"ఆనందా! సమస్త ప్రాణిలోకానికీ, సర్వవస్తుజాలానికీ వినాశం సహజం! మీరందరు నిత్యజాగరూకులై అనంత నిర్వాణప్రాప్తికై ప్రయత్నించండి!"

అంతలో ఆకాశంలో ఒక సముజ్జ్వల తారక నేలపై రాలింది!

మరి ఒక మహాతారక దేదీప్యమాన ప్రభాజాలంతో ఆకాశాని కెగసిపోయింది! ★

అరుణవలయం

(9-వ పేజీ తరువాయి)

తలుపు ఎంతకొట్టినా బదులు లేదు.

"కిందికివెళ్ళి ఏదైనా గొడ్డలిలాంటిది కనిపిస్తే తీసుకురా. తలుపు బద్దలు కొట్టేదాం."

గొడ్డలి కనిపించలేదు గాని సుత్తి ఒకటి దొరికింది.

"ఇటు కొస్త లైటువెయ్యండి" అని అతనికి సహాయంగావచ్చిన డిటెక్టివ్ అడిగాడు. పార్ టార్చి వెలిగించాడు. తెల్లటి తలుపు, అంతా తెల్లగానే ఉందిగాని ఒకచోట ఎర్రగా రబ్బరు స్టాంపుతో ముద్రించినట్లు అరుణవలయం మాత్రం ప్రత్యక్షమైంది.

"తలుపు బద్దలుకొట్టు" అని పార్ అరిచాడు.

అయిదు నిమిషాలసేపు తలుపుమీద సుత్తి దెబ్బలుకొట్టి ఒక చిన్న ముక్క విరగొట్టారు. ఆ రంధ్రంలోంచి పార్ లోపలి గడియ తీశాడు. ఇంత గొడవజరిగినా మంచంపై పడుకున్న వ్యక్తికి స్పృహ వచ్చిన సూచన కనబడలేదు. దగ్గిరికి వెళ్ళి చూస్తే అతడు మరణించి ఉన్నాడు. అతని ముఖాన వికృతమైన నవ్వు తాండవిస్తోంది. (ఇంకా ఉంది.)

Printed and Published for Nageswara Rao Estates (Private) Ltd., by S. Radha Krishna at
The Andhra Patrika Press, 6 & 7, Thambu Chetty Street, Madras-1. Editor S. Sambhu Prasad.